Lättare lyft med större kraft

✦Den domkraft som följer med bilen gör sällan någon glad. Den duger till nöds om man fått punktering på landsvägen. Men den är sällan rolig att använda när man byter mellan sommar- och vinterdäcken. Vi Bilägare har provat sex små och stora garagedomkrafter som gör jobbet lättare. Vi har också provat två roliga muskelkraftoberoende varianter.

TEXT & FOTO **HÅKAN HARDENBORG**

test
Domkrafter

Den domkraft som ligger med i bilen är en nödlösning. Den är ofta vek och instabil. Den är ibland också obekväm att arbeta med. Vi Bilägare gjorde i nummer 14/05 en undersökning av de domkrafter som följde med vid leverans hos 17 populära bilar. Merparten fick underkänt. I vissa moderna bilar finns ingen domkraft alls. Istället finns en nödsats för tätning av däcket och en kompressor.

Om man håller till på ett hyggligt slätt och hårt underlag är en garagedomkraft ganska bekväm att arbeta med. Den har hjul och kan rullas in under bilen. Man måste kolla i bilens instruktionsbok var någonstans domkraften kan placeras.

Garagedomkraften har ganska länge sett ut som den gör idag. En horisontell platta kröner en bygel som är lagrad i en änden. Nuförtiden fälls bygeln upp med hjälp av hydraulik, tidigare med kugghjul och mekanik.

Hydrauliken pumpas med hjälp av en stång. Två av de provade garagedomkrafterna tar sikte på professionella användare. De övriga riktar sig till den mer eller mindre ambitiösa hobbymekanikern.

Tre grupper

Grovt kan de domkrafter som vi tittat på delas in i tre grupper:

1.”Däckbytardomkrafter.”

Små enkla domkrafter som duger till det säsongmässiga däcksbytet. Men knappast till mer, lyfthöjden är för låg. De väger under tio kg och är lite för klunsiga för att ha liggande i bilen. Domkrafterna är ganska lika varandra och kan hittas i olika varianter på mackar och lågprisvaruhus. De kostar inte särskilt mycket och man ska kanske inte ha för stora förväntningar på hållbarheten. När bilen ska sänkas så måste man hos dessa små domkrafter flytta stången.

2. Mer verkstadsmässiga garagedomkrafter. Den som behöver en domkraft för att hissa upp bilen för att laga den bör gå upp i pris och storlek. Då får man en större domkraft som är stabilare och lyfter högre. Tyvärr väger den mer, men stången behöver inte flyttas vid sänkningen. Det räcker med en vridning. I den här gruppen hittar vi också proffsgrejerna.

3. Muskelkraftoberoende påhittigheter. Lättjan är som bekant en stark drivkraft och naturligtvis har en del tankemöda ägnats åt hur mänskligheten ska befrias från ett svettdrivande vevande eller pumpande. Vi har hittat två roliga lösningar.

Slutligen är det är viktigt att bilen är stabilt förankrad när man använder domkraft. Handbromsen ska vara åtdragen. Hjulen kan med fördel blockeras med stoppklotsar. Kryp aldrig in under en upphissad bil som inte är uppallad med pallbockar! En domkraft kan säcka ihop. En låsåtdragning kan vara för lös eller en trött packning kan ge med sig.

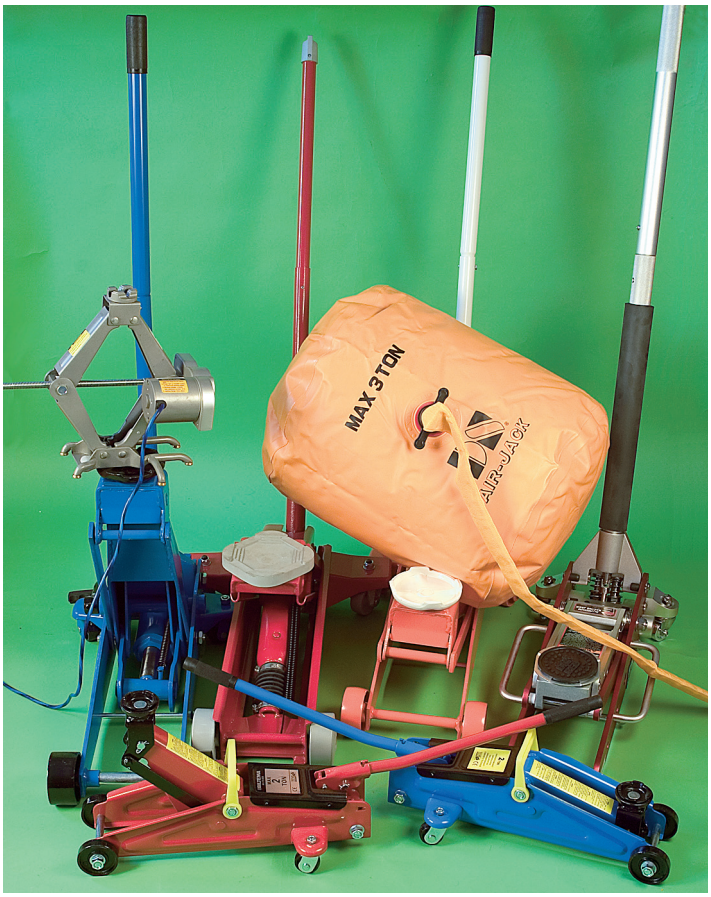

Vi har testat åtta domkrafter – två för däckbytarändamål (främst på bilden) och fyra verkstadsvarianter (stående bakom). Samt två fiffigheter (ovanpå).

För att skona bilen bör man lägga en halvhård tryckplatta eller Jack Pad på domkraftens lyftplatta (om den inte redan har en sådan).✦

Fotnot: Måtten i tabellerna anger i regel förvaringsvolym: längd x bredd x höjden utan stång. Stånglängd: måttet från stångens lagring till dess topp.

En domkraft kan användas till mycket

En garagedomkraft kan användas till annat än bilar – att räta upp en carport, till exempel...

✦Carporten hade tyvärr säckat ihop. Alltsammans har tippat åt sidan samtidigt som markens rörelser har dragit ut ena väggen. Även om jag hade haft byggkunnigt folk i bekantskapskretsen är jag inte säker på att jag hade vågat fråga om råd. Risken fanns att jag skulle få rådet jag inte ville höra – ”Riv skiten och bygg nytt!”

Istället tog jag fasta på en sann historia som en god vän berättat om sin farfar, J. A. Sandberg, som i början på 1930-talet räddade Ovikens gamla kyrka. Stenmurarna på den gamla medeltidkyrkan lutade så kraftigt inåt att den riskerade att falla samman. Med list och djärvhet, domkrafter och vajrar, block och taljor samt en handfull medhjälpare drog han under tio dagar isär väggarna litet i sänder. Den som vill läsa om bedriften som gav J. A. Sandberg stor ryktbarhet i hela Jämtland kan läsa om detta i Jämtlands läns hembygdsförbunds årsbok, Jämten, årgång 1935.

Att ena väggen glidit ut fick vara, förhoppningsvis skulle den kunna stabiliseras i samband med kommande golvarbete. Men lutningen borde man dock kunna göra något åt med metoder inspirerade av J. A. Sandberg. En kraftig bräda spändes i dörröppningens diagonal. I dess nedre ände ställdes en garagedomkraft på snedden så att lyftarmen arbetade i brädans riktning.

Under en vecka drogs då och då i den spak som pumpade upp lyftarmen. Sammanlagt flyttades det insjunkna hörnet ut sex cm. För att inte alltsammans skulle falla tillbaka när domkraften togs bort sattes en kanske lite missprydande stötta vid ena hörnet. Stöttans gjutna fundament syns på bilden.

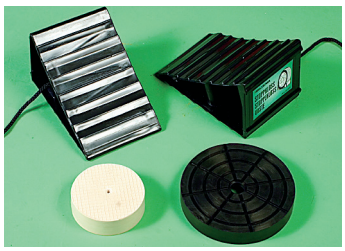
Nyttiga hjälpmedel till domkraften. Set om två stoppklotsar för 59:90, liten Jack Pad för 49:90 från Biltema och en större för 49 kr från Jula.

leverantörer

Air Jack säljs via Conrad, tel 040-55 21 33. www.conrad.se
Biltema, tel 042-600 45 00, www.biltema.se
Jula, tel 0511-246 00, www.jula.se
Nike Hydraulics, tel 016-168200, www.nikehydraulics.com

däckbytardomkrafter

Biltema 15-826

✦Vi har tittat på två små lågpris-domkrafter, från Biltema och Jula. Färgen skiljer men i övrigt är de lika som bär. Biltemas är röd. Vi gissar att de är tillverkade i samma kinesiska fabrik.

BILLIG

Kapacitet, ton	2,0
Min höjd, cm	13
Max höjd, cm	35
Mått, cm	47 x 20 x 18
Stånglängd, cm	43
Vikt, kg	9,5
Pris, kr	159

+ Lågt pris.

− Små hjul kräver slätt underlag.

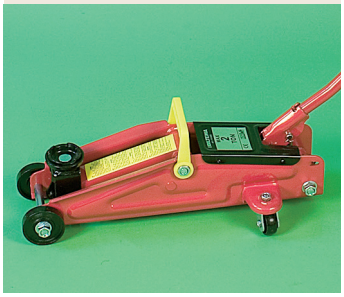

Jula 601-005

✦Blå variant av Biltemas röda. Av något skäl är stångens pumprörelse avsevärt mycket kortare på denna domkraft. Att komma upp till maxhöjd kräver 53 pumptag istället för 30. Onödigt många tycker vi.

Kapacitet, ton	2,0
Min höjd, cm	13
Max höjd, cm	35
Mått, cm	47 x 20 x 18
Stånglängd, cm	43
Vikt, kg	9,5
Pris, kr	169

+ Inga egentliga.

− Kort pumprörelse. Små hjul.

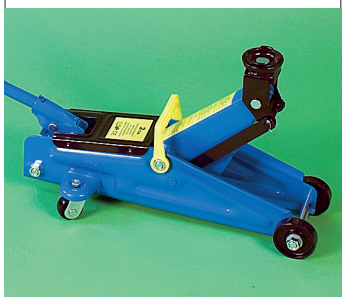

verkstadsdomkrafter

Biltema 15-827

✦Biltema säljer en verkstads-domkraft till lågt pris. Låg-priskänslan är påtaglig, några av hjulen går exempelvis riktigt trögt. Men den lyfter som den ska och vi har säkert fått hem ett måndagsexemplar. Artikelförfat-taren har använt en sådan här domkraft i många år och den har gjort god tjänst utan att krångla.

Kapacitet, ton	2,25
Min höjd, cm	13
Max höjd, cm	50
Mått, cm	65 x 34 x 25
Stånglängd, cm	110
Vikt, kg	37
Pris, kr	659

+ Lågt pris.

− Trist finish.

Jula 650-003

✦En domkraft som klarar av att lyfta än mer vikt, är något mer robust och har en något bättre finish än Biltemas. Har fotpedal med vars hjälp man snabbt his-sar upp lyftplattan halvvägs – en finess som man snabbt lär sig uppskatta. Den lågpriskänsla som ändå finns kvar kan en hob-bymekaniker leva med.

Kapacitet, ton	3,0
Min höjd, cm	14,5
Max höjd, cm	49
Mått, cm	64 x 34 x 25
Stånglängd, cm	110
Vikt, kg	39,5
Pris, kr	895

+ Fotpedal för snabbhöjning.

− Inga egentliga.

verkstadsdomkrafter

Jula 601-018 Racing

✦En anslående ”racingdom-kraft”. Den passar säkert väl i den lite glassiga racingvärlden för det är fråga om en mycket tilltalande domkraft med elegant finish. Då många delar är i lättmetall väger den hälften av vad gängse typer brukar göra. Framför allt kan den komma in under riktigt låga bilar.

LYXIG

Kapacitet, ton	1,5
Min höjd, cm	8,5
Max höjd, cm	45
Mått, cm	62 x 30 x 23
Stånglängd, cm	125
Vikt, kg	19
Pris, kr	1 695

+ Mycket snygg finish, låg minsta höjd, lätt.

− Små hjul. Lite dyr.

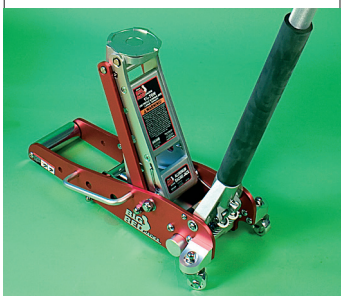

Nike GK 1,5–2

✦Nike i Eskilstuna har tillverkat domkrafter ända sedan 1920-talet. Från början mekaniska, men efter några år hydrauliska. En lång intressant teknik- och industrihistorisk tradition alltså. Den provade modellen är en beprövad modell som togs fram under 1980-talet och som allt-jämt säljs i stora upplagor.

Kapacitet, ton	1,5
Min höjd, cm	13
Max höjd, cm	53,5
Mått, cm	64 x 44 x 25
Stånglängd, cm	107
Vikt, kg	29
Pris, kr	2 950

+ Kvalitetskänsla, mjuk lyft-platta, tysta hjul.

− Högt pris.

PROFF-SIG

muskelkraftsoberoende domkrafter

Air Jack Conrad 82 88 52-11

✦Med hjälp av bilens avgaser blå-ser man upp en stor ballong som placeras under bilen. Skonsamt mot bilen och förlåtande mot underlaget. Endast för täta avgas-system med en pipa. Tar rätt liten plats i lufttomt skick. Uppges kunna användas till att puffa loss bilar som kört fast i snö eller lera. Packväska medföljer.

SMART

Kapacitet, ton	3
Min höjd, cm	2
Max höjd, cm	55
Väskmått, cm	40 x 25 x 18
Slanglängd, m	4,4
Vikt, kg	4
Pris, kr	549

+ Lyfter högt, lätt.

− Ej svensk bruksanvisning, bökig att packa ihop.

Biltema 15-373

✦Eldriven variant av den klassis-ka saxdomkraften. Den kommer i en snygg plastkoffert. 12 v-motorn matas via sladd som pluggas i cigarettändaruttaget. Kul idé men domkraften känns lite leksaksmässig. Om ström-men tar slut i upphissat läge finns en nödvev. Den fick vi inte att fungera.

Kapacitet, ton	1,0
Min höjd, cm	11
Max höjd, cm	35
Koffertmått, cm	44 x 12 x 23,5
Sladdlängd, m	4,15
Vikt, kg	4
Pris, kr	599

+ Lite rolig.
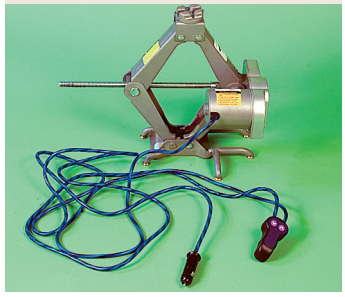
− Rätt dyr.